

Цветелина Стефанова

ИЗ РАЗНИ СВЕТОВЕ
Писма до приятели

София, 2023 г.

Снимка за корицата: kjpgarter on Freepik

Всички права запазени. Нито една част от тази книга не може да бъде размножавана или предавана по какъвто и да било начин без изричното съгласие на автора и на издателство „Изток-Запад“.

© Цветелина Милчова Стефанова, автор, 2023

© Издателство „Изток-Запад“, 2023

ISBN 978-619-01-1321-8

ЦВЕТЕЛИНА СТЕФАНОВА

ИЗ РАЗНИ СВЕТОВЕ

ПИСМА ДО ПРИЯТЕЛИ

Редактор
Огняна Иванова



СЪДЪРЖАНИЕ

БАЩА МИ	7
ЗА РАВНОВЕСИЕТО	9
ТАТКО.....	11
КИНОТО, БАЩА МИ И АЗ	13
АЗ НА ЛЕГЛО НИМА ДА УМРА	15
РЕПОРТАЖ ОТ ЖЕНЕВА	17
ГЪЗАРСКОТО ХОТЕЛЧЕ В ЕДИНБЪРО	20
ГРАДЪТ НА МЕКАТА ЗИМА.....	31
КЕНТЪРБЪРИ – ГРАДЪТ НА ВЪЛШЕБНИЯ ВЯТЪР	35
ВИЖ ЕГИПЕТ И... ..	40
ЖЕНЕВСКИЯТ МУЗЕЙ НА ЧЕРВЕНИЯ КРЪСТ	42
СЛАДОЛЕД И ОЩЕ НЕЩО	47
МАЙНА ДЪ ГАП.....	50
ГЕОДЕЗИСТКАТА.....	52
НИМА ЛЕКА КОРОНА	55
ДА БЪДЕШ, ИЛИ ДА СИ ТРЪГНЕШ	57
ПИСМО	59
РАЗКАЗЧЕ ЗА ПРИЯТЕЛИ ОТ БЛИЗО И ДАЛЕЧ.....	65
ЕМПАТИЯ.....	69
ЕМПАТИЯ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)	72
WANT TO GO НОМЕ.....	75
МЕБЕЛНО ХОДЕНЕ.....	77
КАША С КАША	79
ЛИВАДА СЪМ АЗ.....	81
АНДИ.....	83
ДВЕ БИРИ.....	85
И ОТНОВО.....	87

СЕГА ЗА ТООЛЕТНАТА...	89
Клиф.....	91
С Греъм в парка	95
Друг ден с Греъм.....	97
Хапя, щипя и пищя	99
Одри	103
Изповед на една мома англичанка	114
Вуду магьосницата.....	117
Зимна приказка.....	124
Пролетна приказка	126
Джон и майсторите.....	130
НОСТАЛГИЯ ПО РОДИНАТА	135
„ДОКТОРЕ, СПАСЕТЕ ДОКТОРА!“	137
ДЕТЕГЛЕДАЧКАТА.....	141
„ТЪЙ В ПАЛАТИТЕ ЖИВЕЕМ И НЕ СМЕЕМ ДА СЕ СМЕЕМ...“	149
Диалог с шофьор на такси (Нощен епизод)	151
МОЯТА МИЛОНГА	155
Принцеса за една нощ	157
Милонга „Тера“	159
Неназованата	161
„Танго Гардън“	165
Милонгата в Балам – балсам за душата.....	169
Една милонга	171
Друга милонга.....	174
И отново.....	179
Ричард Львското сърце и още нещо.....	181
МАЙКА МИ	185
В ПАМЕТ НА ЕМИЛИЯ СТЕФАНОВА (1931–2022)	186
Епитафия	189
ЗА АВТОРА	191

БАЩА МИ

*В памет на Милчо Стефанов
(1928–1985)*

ЗА РАВНОВЕСИЕТО

Нямам спомен как съм проходила, но много добре знам как подкарах велосипед с две колела. Картината е още пред очите ми.

Вероятно съм била четири-петгодишна, когато, спретнала новото колело (и тиквени семки в джоба за по-късно), се отправям с един мъж към канала на Перловската река, на две преки от нас. Това е алеята между булевард „Драган Цанков“ и Орлов мост, където участъкът е прав и дълъг. Колелото, мисля, беше „Жабка“, синьо, а мъжът – висок, с буйни черни коси и кафяви очи. Усещам ръката му върху врата си, докато страхливо се засилвам. Той е вдигнал двете странични помощни колелца толкова, че дори и да залитна встрани, няма да ме спасят. Но аз знам, че те са там, и това ми дава кураж.

Засилвам се още, той тича редом, после зад мен, но все така с ръка на врата ми. След миг изостава и вече ме изпуска в скоростта. Не усещам топлата ръка, но аз карам, аз летя, помощните колелца дори не опират земята, защото са вдигнати по-високо от вчера.

Есен е и гумите прашят върху падналите сухи рошкови – ах, какви препятствия! Чувството за ускорение е вятърът встрани и шумът от тези пукащи рошкови. Не мога да спра, но и не искам. И все пак – къде бяха спирачките? Викам в страха си, но това е вик на радост, възторг, самодоволство. Аз мога, аз съм, аз успявам!

Мъжът ми казва нещо, но чувам само отдалечаващия се глас. Смея се високо и вече губя равновесие. Успявам някак да намаля и... тряяс! Ох, това е сладка болка! Той дотичва с „няма нищо, удари ли се?“ и продължаваме в смях и възгласи.

По-късно в годините често съм изпитвала подобен страх, примесен с радост от преодоляване на някаква трудност. И други мъже са били до мен – къде с топли, къде с недотам чисти ръце и намерения. След време изпитвах много пъти и сладката болка от удоволствие, разтворено във време без ясни последици и прогнози. Но нищо не може да се сравни с онова усещане на безмерна детска радост от запазеното равновесие и от една топла ръка на врата ми – на татко.

ТАТКО

Понеже днес е Задушница, а утре се навършват 29 години, откакто моят татко почина, ми се ще да разкажа кратка история за него. Той беше пианист. И реалист. Защото никога не настояваше единствената му дъщеря – аз – да свири на пиано, виждайки с какво нежелание сядах пред инструмента и колко фалшиво се напъвах в уроците по солфедж. Но много ме обичаше, разбира се – както бащите могат да обичат.

През 1965 г. беше изпратен на работа в Скопие след разрушителното земетресение там заедно с още музиканти в помощ на македонската култура по онова време. Беше диригент на хористите в Операта. Заминахме и ние с майка ми при него. Бях дете и „подпомагайки македонската култура“, учих в тамошното училище, където научих „техния“ македонски език, както и малко сърбохърватски.

През 1968 г. властите (точно властите) решиха да поставят операта „Самуил“, в която не се казваше дали е български или македонски цар. Тогава Бъл-

гарското посолство в Белград извика нашите дейци и заяви, че са поставени пред избор – или да се приберат незабавно в страната си, или, участвайки в това представление, да бъдат сметнати за родоотстъпници и невъзвращенци... Някои от българите имаха вече съпруги македонки, хърватки, сръбкини, защото бяха млади и вече се бяха задомили. Повечето от тях, решили да станат „родоотстъпници“ и „невъзвращенци“, заминаха за Канада и Щатите, а на някои дори им се случиха катастрофи по пътищата...

Тогава пред мен баща ми нито за миг не показва колебание – обясни ми, че дълбоко в сърцата си македонците знаят, че Самуил е български цар, но са деликатни хора и затова не коментират. Толкоз. Върнахме се много бързо, баща ми стана безработен в родината си задълго (като проявил се родолюбец). Едва години по-късно научих истината. В нашето посолство в Белград директно са го заплашвали: „Милчо, ти можеш да заминеш за Канада, но ако един ден дъщеря ти не се върне от училище, недей да се чудиш къде е...“ А приятел съсед му казал: „Аз имам партийно поръчение да те следя. Не мога, братко, тръгвай си!“

КИНОТО, БАЩА МИ И АЗ

Вече надхвърлих годините, на които баща ми си отиде. Тогава се роди малкият ми син. Татко научи, но не дочака да го види. Развълнува се и просто умря. „Така си отиват праведниците“ – каза съседката.

Дали беше праведник, не знам, но от него имам много спомени. Един от тях е свързан с киното. Обичаше да гледа премиерни филми сам, след което купуваше билети на приятели и познати, понякога и на съседите, и ни водеше, като той гледаше два-три пъти един и същ филм с голямо удоволствие.

Когато бях девет-десетгодишна и живеехме в Скопие, в бивша Югославия даваха забранени у нас филми. От онова време помня например „Децата на капитан Грант“, „страшния“ Хичкок, американския „Дълго топло лято“ с Рой Тинис (в ролята на Бен Куик), а също младия Ричард Чембърлейн, далеч преди да стане звезда в „Птиците умират сами“. Помня и „Изгубени във Вселената“ (1965–1968),

където извънземните се различаваха от хората по щръкналото кутре на ръката.

Програмирането там беше такова, че премиерните филми тръгваха първо по кината в крайните квартали и после идваха в централните. Татко все казваше: „Какъв страхотен филм се задава, но ще го чакаме да дойде в центъра!..“

Веднъж гледахме филм с животни, където змия погълна някакво живо същество. Гледахме филма втори път и тогава аз учудено го попитах:

– Тази змия нали вчера изяде животното? Как това отново се случва днес?

Тогава татко ме заведе в кабината на прожекциониста, показа ми как се поставя филмовата лента да се върти и как понякога прожекцията спира, защото лентата се е скъсала и операторът я лепи; обясни кога екранът трепти, а образът е накъсан. Сигурно оттогава обичам да гледам добри филми по два пъти. Иначе днес се навършват 29 години, откакто го няма. Държа в ръцете си стар албум с черно-бели снимки, закрепени със специални фотогли. Оттам ме гледат Кларк Гейбъл и Урсула Андерс – с премрежен поглед през рамо, както е повелявала модата. А когато днес ме попитат за някой филм защо ми харесва, отговорът е един: „Защото ми напомня за татко!“

**АЗ НА ЛЕГЛО
НЯМА ДА УМРА...**

РЕПОРТАЖ ОТ ЖЕНЕВА

Окрилена от една неосъществена, но предстояща може би любов: за трети ден съм в Женева, град спокоен и слънчев и някак подреден до скучност. За да обходи човек малка част от него – в ситито, от двете страни на Женевското езеро, – са необходими две неща – здраво сърце и силни крака. Имам ги двете – за петчасова разходка, която затваря кривата от дома, в който живея и чувствам вече като свой, благодарение на приятелското семейство.

Пеша на изток през гарата, през моста „Пойнт Монблан“ до отсрещната страна, с карта в ръка, та чак до катедралата и Музея на историята (един от трите, разположени в близост). Изкушавам се да вляза и го правя, защото всяка първа неделя от месеца входът е безплатен; улучила съм първата неделя на този месец.

Музеят е 5-етажна сграда, задоволявам се само с първия етаж, картини от XVI век, спокойно кореспондиращи по качество и сила на изображението на нашите скромни майстори, но кой ли го знае това...

За музея – друг път надълго, защото е цяла тема, отделна.

Излизам отново на припек и хапвам банан, който предвидливо си нося в чантата. Минавам неслучайно по улица, където се намира „Университет дел арте и дизайн“. Защо не бях по-млада, щях туктакси да се запиша да уча тук без никакво колебание? Но и така е добре.

Липсва ми в уличната тишина (неделя е и е спокойно, почти безлюдно!) гласът на един бърборко, но аз го чувам... Той присъства и ме е обсебил, защото ми е вдъхнал странното самочувствие, че въпреки дългия летаргичен престой в Наопакистан все пак се вписвам някак в тази нормално европейска обстановка. Почти сричам надписи на френски, говоря по малко на испански със служителката в музея, която ми обяснява, че ако натисна педала на тази инсталация, ще се задвижи „Обра де пинтура“, т. е. как на времето са правили литографии и отпечатъци – обяснение почти като за деца...

Съжалявам, че съм съвсем сама тук, но ако не беше моят амиго в ума и в сърцето ми, щеше да ми е тъжно и самотно... Какво ли ми дава сили да вървя така наперено и да виря нос в един далечен и непознат град, който все повече се вписва в живота ми?

Не искам да си тръгвам оттук. Поне не сега. Защото знам, че ми предстоят още много пътувания –

излитания и кацания, които ще ми носят нови и нови усещания за пропуснати преживявания, но и още повече – за предстоящи емоции. Защо ли съм толкова сигурна в този свят и в този живот, в който всичко е „панта рей“?

ГЪЗАРСКОТО ХОТЕЛЧЕ В ЕДИНБЪРО

или Да спиш на чисто,
спокойно и тихо в Единбург

Да станеш един от 11-те милиона годишно туристи не е невъзможно дори ако са ти преброени стотинките.

Но нека тръгна отначало – Единбург, този каменно-приказен град, можете да чуete да се произнася различно – от Единбъроу, през Единбъродж и Единбръ, до Ендбръ... Трудно схващате някоя и друга натъртена шотландска дума, колкото и добре да владеете английски, но затова пък бързо се потапяте в атмосферата на града – толкова многолюден, колкото и интернационален. Мрежа от разхождащи се туристи, търкалящи кюфарчета на колелца, или с раници на гръб, а най-често и с двете, опасват града денонощно в различни посоки. Предимно младежи.

В такова младежко пространство се оказвам в 6 часа сутринта, след като съм си запазила по интернет 5 нощувки в стая с 10 легла на два етажа всяко – в „гъзарско“ хотелче точно в подножието на Единбургския замък – от лявата му страна. Минавам през площадчето на улица „Грас Маркет“ и съм точно там. Дават ми ключ, избирам легло до прозореца на долен етаж и полагвам под кревата на млада италианка от Палермо, която знае къде е България. Хрумва ми лафът вместо „Да имаш покрив над главата“ – „Да имаш легло над кревата“...

По-късно в стаята влизат млади азиатци, които си перат и простират редовно чорапите; един поляк – млад готвач, който живее от 11 години в Единбург, но по време на фестивала (който още не е започнал) идва винаги тук – вероятно преотстъпва жилището си под наем. Запознавам се с младежи от Тексас; с един от Калифорния; с испанци, които, разбира се, знаят доста за България – имат близка приятелка Евелина, която работи в Испания.

Стаите са смесени – мъжка и дамска, както и тоалетните с душеве с нонстоп топла вода, перфектно чисти и достатъчно на брой, за да не чакаш ред. Всичко в хотелчето – включително кафенето долу и барчето с билиардна и тенис-маси на последния етаж, както и рецепцията, – се обслужва денонощно от

младежи. Цари невероятна тишина и съобразяване на всеки с всеки, придружено с усмивки. Често някои от „усмивките“ са забодени в лаптоп или айпад, както и в разговарящите по мобилните си телефони, но на стълбите е тихо, защото в стаите дори и през деня все някой подремва. Разпитвам за историята на хотелчето, така самоуверено нарекло се „Кик Ас Хостъл“ („Да ме ритнеш отзад“), но уви – не научавам нищо повече от надписа на входа, че е част от дейността (или е създадено с подкрепата) на жените от Армията на спасението.

Един от задължителните за посещение обекти е Единбургският замък. Тълпи от виещи се в стройна опашка за билети пред входа. Може би улучвам такъв момент в слънчев ден, защото на връщане от замъка няма жив човек нагоре. Самият замък е разположен върху невисок хълм, остатък от срутил се кратер на някогашен вулкан, и пази различни легенди. Освен до историята на Шотландия, тук може да се докоснете и до истински кралски съкровища – разбира се, не буквално, защото са строго охранявани не само по време на туристическо посещение. Ако задълбочено се интересувате от история, тук може да „влезете“ в някоя от шотландските битки, да участвате в коронясването на краля или да чуете конски тропот... Редом с пластмасова и метална имитация

на кралските украшения са и истинските бижута на крале и кралици, символи на короната. Власт, чест, коварство и сила сякаш са просмукали географските карти от векове.

Удачен подход при туристическа разходка ми се струва редуването на история и съвременност, защото следващата стъпка е Музеят за модерно изкуство, разположен в две сгради, недалеч от хълмистия център на града. Правя тази стъпка в компанията на моя близка гъркиня, омъжена за англичанин, който работи в Единбург. Оказваме се с еднакво резервиран вкус към прекаления модернизъм, който изпъстря стените с черно-бели точки или изморяващи окото цветни линии. За радост, наред с няколкото „модернистични“ етажа следва истински импресионизъм, дори с представители от руската школа. Едната сграда на музея се оказва в реконструкция, но затова пък можем да отдъхнем върху фотьойли, имитиращи мека мебел, а всъщност дървени, предизвикателно разхвърляни между детски катерушки пред самия музей. Люлките за забавление имаха странно изкривени форми, напомнящи ми за дизайнерски столове в един снобски дом, където щях да падна, докато домакините ме предупреждаваха; но в случая люлките бяха съвсем стабилни. Завършваме този обход със снимка на надписа пред музея, бук-

вално забоден върху зелената морава: „There will be no miracles here“...

След като ни отпращат с този надпис – „Тук няма да има чудеса“, – отиваме да ги търсим другаде...

Само който не се е потапял задълго в магията на аржентинското танго, той не е чувал за Единбургското танго-общество – сплотено и същевременно шарено – и описано по великолепен начин от Капка Касабова в книгата ѝ, носеща историите на не една любов, родена на дансинга тук. „Каунтинг Хаус“ – „къщата“ в старинен стил е всъщност пъб, днешна бирария. Качваме се на втория етаж сред картини, обрамчени в патинирано златно, и приглушено осветление – така, както подобава на милонгите (танго-партидата) по света. Диджеят е възрастен чичко със спъната походка, но великолепен тангер, отлично познаващ танго-музиката, за да съобразява последователността на тандите – от три до пет последователни танга, изтанцовани с един партньор – според танцуващите и настроението им. Покрай стените около дансинга са наредени маси и столове, а от съседното помещение си наливате от кана прясна вода с лимон и мента. Вход за 4-часовото удоволствие да танцувате танго – 3 лири. Тук не само сте посрещнати от елегантния и сдържан танго-преподавател Тоби Морис, организатор на събитията от години;

но и веднага потъвате в свои води в компанията на Денис, който всяка година пътува до Холандия, за да усъвършенства танца; с Никълсън от Бразилия; с шотландеца Дъглас – етичен възрастен кавалер; с Марк и Хенри; с винаги закъсняващия Василий... Картината се изпъстря от красиво облечените дами: една-две китайки; няколко шотландки, сред които Рона – руса, висока и смълчана; живата и енергична Валентина от Италия, дошла да защитава докторантурата си тук; и не на последно място две българки – Тони и Невена... След две вечери сме отново заедно под танго звуците, но в друга зала, където се очаква група саксофонисти от Холандия. Събитието съвпада с откриването на джаз фестивала в града, така че сме малко разколебани в избора си.

Дните запълваме отново с посещения на музеи, църкви и антикварни магазинчета. Подминавам тези с безбройните сувенири, превърнали чудовището от Лохнес в едва ли не емблематичен знак на града – от пластмасов и плюшен до каменен вариант, – за да вляза в антикварно магазинче, което ме привлича с малката си витрина. Насипани стари железни ключове, сякаш миниинсталация, ме карат да си поприказвам с двамата антиквари вътре. „Днес е ден, в който трябва да се купи ключ!“ – ми съобщава сериозно единият. На въпросителния ми поглед

продължава: „Вие летели ли сте върху килимче? Вярвате ли в летящите килимчета?“ „Ако не сте, значи не сте живели!“ – допълва загадъчно другият, който забърсва прашасалите сякаш от векове рафтове. Започват лека свада кое къде да поставят или да преместят, и аз разбирам, че това е специален театър за мен. Трогната ги напускам с обещание да се върна след дни, за да си купя ключ – може би този към разбиране на диалога им. (Наистина се върнах след дни – беше затворено.)

Улицата с име „Северният мост“ в Единбург продължава посоката си с названието „Южният мост“. Съвсем не сте се объркали – две библиотеки се намират от двете страни на една и съща улица; наблизо са два университета, макар и с повяхваща слава, казват. А ето и музей на хирургията. Входът е платен и има предупредителен надпис, че ви очакват нелицеприятни картини.

Избирам на метри отстоящия Кралски музей на Шотландия. Четириетажна просторна сграда, в която сякаш е събрано цялото познание на човечеството – или поне ключови моменти от развитието в науката. Посетителите са предимно семейства с деца и неслучайно – научаваме как работи парната машина; специален бутон пълни един от два балона с горещ въздух, за да видим как го отправя нагоре;

а в огромна зала е представена история на шивачеството – не само отделни тоалети и модата през вековете, а как са работили самите моделиери и създатели на облеклото, мъжко и дамско – от якичката и маншета до бельото и шапките. Може с часове да следите кройките и пробите „наживо“ и да докосвате самите материи.

В съседна зала може да усетите каква е при докосване кожата на бялата мечка или колко твърд е мраморът или каква грапавост има определена материя. И отново с часове да се наслаждавате на скелетите на морски животни или на красив елен, жираф, слон. Излизате от природонаучната секция, за да тръгнете към фойе, където децата могат да се забавляват, изработвайки малки експонатчета. Тук могат да видят кой мускул на ръката кой точно пръст придвижва; а и да измерят собствената си бързина, сила и съобразителност върху специално светлинно табло. Сякаш ако сме пропуснали някой урок в училище, можем да си го набавим тук.

Не бива да се отминава Националната галерия. Разположена в две сгради, невъзможно е да се обходи за няколко часа. Но все пак опитваме – отделяме няколко часа поне за безплатните зали, защото има експозиции, които са отделно, и с билети. Не е така огромна и просторна като Лондонската

галерия примерно, но пищна и умело аранжирана. Не се наемам да цитирам имена или школи, защото те са тема на цял разказ. Онова, което привлече вниманието ми, си струваше интереса – зала под надслов „Повлияни от импресионизма“. И кой, мислите, е бил повлиян така силно от импресионизма? Три-четири-годишни деца! Удивителни рисунки! Не бих могла да опиша въздействието, което оказваха. Смели мазки, ярки тонове, вихрушка от въображаеми образи, невероятно смесване на цветове, игра с перспективата! И не на последно място – разбираеми. Струва си да се посети галерията дори само заради тази зала. И не за друго, а защото отново се сещам как всичко тук е правено с мисъл за бъдещето и с грижа за поколенията.

Решавам да приключа туристическото предизвикателство с едnodневна автобусна обиколка на така наречените Хайландс („високи земи“) – характерна планинска област, заемаща почти цялата северна половина на Шотландия. Избирам тези, намиращи се северозападно от Единбург, където ме очаква замъкът Стърлинг и, разбира се, една дестилерия за уиски. Шофьорът на 16-местното автобусче е едновременно и гид. Не млъква със своя шотландски басов тембър, стараяйки се да е по-разбираем, но разказът му, който включва кратък политически коментар,

информация за спортните и културни събития, както и допълнения към гледката отвън, звучи заучено. За жалост времето се оказва лошо – типичен за региона и за този сезон на годината: дъжд, вятър и облаци, ниско надвиснали над иначе свежа зеленина. Минаваме покрай мрачни езера, край които се редува иглолистна с широколистна растителност и тази сивота, която сякаш вещае катаклизми, бързо се разсейва от хумора, с който е изпъстрен разказът на нашия водач. Запознаваме се набързо с „най-опасното“ животно в Шотландия (нашият гид се смее) – кравата Хемиш. Всъщност това е популярно мъжко име. Самата крава е особен тип или порода добитък със странни рога и особено ръждив цвят. Не я снимах в дъжда, но освен в интернет, може да я видите във всяко сувенирно магазинче в Единбург, изработена от различен материал. С плоско дървено „лице“ и канапче – да си я окачиш за спомен; с карирана шотландска папийонка на врата; плюшена или космата; с добродушен поглед във вид на чанта, раничка или бурканче със сладко.

Само след няколко часа път по двупосочно и тясно, но поддържано платно, стигаме заветната дестилерия за уиски. Казват, че „Гленгойн“ е разположена на границата между двата уиски района в Шотландия: низините и хълмовете. Това деление е условно и се

базира на различното акцизно третиране на отделните части на Шотландия и на различния стил на уиски производството.

Неколкочасова разходка ни запознава с цялото производство, като още на входа ни питат колко вида уиски ще опитаме – един или два (повече не може). Цената на една 25-милилитрова „проба“ е 5 лири, но си струва емоцията и познанието. Оказва се, че за качеството на доброто уиски са нужни три основни компонента: водата (в случая от близкия водопад), пригодността на малца, и торфът, с който се опушва. В „Гленгойн“ нямат проблем с това още от 1833 г., когато е създадена дестилерията. Само 5–6 души обслужват иначе сложния процес, като днес всичко е автоматизирано и се контролира с помощта на индикатори – количеството на водата, силата на парата, времетраенето на всеки етап от производството, в каква точно бъчва да отлежава напитката. Преминаваме от зала в зала, разминавайки се с групи туристи, с които трябва да се изчакваме – явно тук печелят не само от производство и износ на уиски, но и от добре организиран туризъм.

Ако и селяните от село Ключ, Петричко, бяха умни като шотландците, които са направили цял туристически бизнес от чудовището от Лохнес, щяха да са милионери...